בם אבגד מיי׳ פ״ע מהל׳ גירושין הלכה

כז סמג עשין נ'טוש"ע

:חה"ע סי קכ סעיף ח

פסקי רי"ד

. לקלא והלכך אין כותבין

לו אלא מאייר בשעה שחותמין ואם קדמה

שחותמין ואם קדמה כתיבתו לחתימתו פסול

מפני שהוא מוקדם וטורף

חייא בר רב איכתיבא

ביממא ואיחתמא בליליא

שמה פיים. את אשתו בתוך כך ובא עליה והוי גט ישן: קלה אית א נלקמן סו:ן, בי ל"ל דהכת ודפרק. רש"ש, גירסת המהרש"ה, לה, ד) וב"ב קסג.],

הגהות הב"ח

(**ה**) תום' ד"ה שמה וכו' שאעבור מנגד פניך: (ב) ד"ה אמרי לה פסול דאתי לאיחלופי בשטרות כל"ל ותיבת בקיום נמחק:

מוסף תוספות א. והתם, הא החתימו ומסרו לשליח. רשנ״6.

ב. ואינו קובע זמן לשהותו בידו. לשנ"ל, ג. דלעיל דאמר לו אל חדשים ולא פריך עלה וליחוש שמא פייס. רשב״ח. T. דלא שכיח דמפייס אחר שנכתב הגט ונחתם פייס ובא עליה מדאמרינז י וכו׳. לשנ״ח. 1. ב(קיום) שטרות דעלמא. שהכל ג ווי בב כשוים וווג לחובת גט מקושר ואפי קרוב. תוס' הרא"ש. I. כלומר שהרחיקו ו. כלוכו העדים חתימתן מן השטר יותר מדאי ובא בעל השטר ומלא הריוח בקרובים, ואמרי׳ דכשר. ר״ן, ח. ואתו לאכשורי קרובי׳ או פסולין לעדות יעלמא. שיטות קדמונים. ס. הכשוים חתמו לכתחילה ואח״כ. מוס׳ הרח״ש, י. הקרובים. מוס׳ הרח״ש, למעלה מהם. הלמ"ש, למעלה מהם. שיטות קדמונים. יא. הלכך לא יאמרו שיהיו הקרובים עיקר העדות. מוס' הלמ"ש. . תתקיים ב. אפ״ה דבגט מקושר לא הכשירו בו אלא עד אחד פסול בלבד. פי׳ הר״ן. ד. דליתא. פי׳ הר״ן. טו. גבי הרחיק העדים מן השטר שטה אחת כשר. רשב"א. טו. בפי . כתוכ: שאילו היה צריך וכו' במקום ואי הוה ח. [ש]דרך להחתימם שם. דאירא משום האיכא למימו רווחא שבק למאן דקשיש מיניה [ומלאהו] בקרובים. ליטנ״א. יט. דמאי טעמא מחתים פסולים אי לא

פסקי רי"ד (המשך) שטרות ואי ק׳ והא אפילו בשאר שטרות נמי אמרינן בגט פשוט אמר חזקיה מלאהו בקרובים כשר ומסייעים ליה ממתניתא דתניא היו חתומים עליו ארבעה וחמשה עדים ונמצא א' מהן . הרוב או פסול תתקיים . העדות בשאר ואמאי לא גזרינן התם דילמא אתו למיחתם קרובים בלחוד הכשרים חתומים תחילה

משום דכולהו היו עדים. ביטום דבולווו וויד בודם. ריטנ״6. כ. כאילו נחקר שלמילוי או לתנאי חתמו.

.. או עתנאי חתמו. תוס' ב"ב קסב: ד"ה נמלא.

יכשירם לעלמא שאומר בלבו על הכשרים הן סומכים אבל כשחתם תחילה קרוב או פסול דילמא מאן דחזי ליה לא ממתין עד דליחזי דחתמי נמי בו כשרים דמיקיים על פומייהו אלא סבור שעל יד זה מתקיים הגט ויבא להכשיר קרוב או פסול לכל עדות דעלמא. אי נמי התם דיעבד דהא מילאהו קאמר דמשמע דיעבד והכא לכתחלה דמיחתם לכתחלה משמע אבל לעולם

אי מיקרי וחתם לכתחלה קרוב או פסול כשר ותתקיים העדות בשאר כדכתיב התם בגט פשוט. ההוא דאמר להו

הרישינן שמא פיים. ואין להקשות בגיטין הבאים ממדינת הים ובמשליש גט לאשתו אמאי לא חיישינן שמא פיים דהכא

הוא דחיישינן טפי לפי שעדיין לא נחתם וכי מתפיים נמי ליכא קלא וכן כי אמר לעשרה חתומו וחתום בי תרי ביומיה דבסמוך רגיל

להתפיים כיון דלא חתמו כל הצריכים קא מכוין ולא להתפיים ד אבל בהנך דלקמן שהולך משם ואינו אללה בעיר מסתמא לטובתה נתכוין שלא תתעגן וקובע זמן חיישינן שמא יבא בתוך כך ויתפיים וכי יתפיים נמי ליכא קלא כיון שאינו מגרשה בשביל הטטה אפי׳ רבי יוחנן מודה התם: שמא פיים. פירש בקונטרס שמח

חיישינז שמא פיים ורבי יוחנז אמר אפי' מכאז ועד עשרה ימים אם איתא דפיים קלא אית ליה למילתא איתמר אמר לעשרה כתבו גם לאשתי אמר ר' יוחנן אשנים משום עדים וכולם משום תנאי וריש לקיש אמר כולם משום עדים היכי דמי אילימא דלא אמר להו כולכם יוהא תנן אמר לעשרה כתבו גם לאשתי אחד כותב ושנים חותמין אלא דאמר להו כולכם מאי בינייהו איכא בינייהו בדחתום בי תרי מינייהו ביומיה ואינך מכאן ועד עשרה ימים מאן דאמר משום תנאי כשר ומאן דאמר משום עדים פסול יאי נמי כגון שנמצא אחד מהם קרוב או פסול למאן דאמר משום תנאי כשר למאן דאמר משום עדים פסול אי חתום בתחילה קרוב או פסול אמרי לה כשר ואמרי לה יפסול אמרי לה כשר תנאי הוא אמרי לה פסול אתי לאיחלופי בשמרות דעלמא ההוא דאמר להו לעשרה כתבו גם לאשתי חתום בי תרי מינייהו ביומיה ואינך מכאן ועד עשרה ימים אתא לקמיה דרבי יהושע בן לוי אמר ליה

אתי למימר זה ודאי לשם עדות חתם ויכשירו קרוב בכל השטרות: ההוא דאמר לעשרה. כולכם כתבו גט לאשתי:

ליה למילחה. שהשכנים והשכנות שומעין תגר וקטטה שבין איש לאשתו

וכאשר ישקוט את ריבס הכל מרגישים: אמר ר' יוחנן שנים. נתכוין

לחתום בו לשם עדים: וכולם. לא החתים בו אלא לביישה ברבים

ומנאי גמור הטיל בגנו זה דלא ליהוי גיטא אלא א״כ חותמין בו כולן:

כולם משום עדים. נתכוון להחתימם:

ושנים חותמין. וקשיא לתרוייהו דאמרי

כולם לריכים לחתום: אלא דאמר

כולכם. דלא שוויא גיטא עד דחתימי

כולהו: מאי בינייהו. בין משום תנאי

בין משום עדים כולם צריכים לחתום

דה"ל תנן בסיפא דההיא כולכם כתבו

גט לאשתי אחד כותב וכולם חותמין:

ועד עשרה ימים. וקודם שנתנו לה

חתמו כולן: ומ"ד משום עדים פסול.

דלא הוי עדות שלימה עד שיחתמו

כולם וכיון דכולם לא חתמו ביום

כתיבתו הוי ליה מוקדם: נמצח ח׳

מהן קרוב או פסול. וקי"ל בסנהדרין

(דף ט.) אפילו מאה עדים ונמלא

אחד קרוב או פסול עדותן בטלה:

אי חתים בתחילה קרוב או פסול.

בשנים הרחשונים חתום הקרוב וכולן

חתמו בו ביום: אמרי לה כשר. למאן

דאמר משום תנאי דאע"ג דאיחתים

ברישא קרוב או פסול העדות תתקיים

בראויים לעדות והוא יחשב לתנאי

דמסתמא את הכשרים מינה לשם

עדות והקרוב לתנחי: אתי לאיחלופי

בשטרות דעלמה. דכיון דחתם ברישה

נתייחד עמה והוי גט ישן ואין נראה לר״ת ההא בסוף פרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) קאמר ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה ופריך עלה וליחוש שמא פיים משמע דתרי מילי נינהו

ועוד דלמה ליה למיפרך שמא פייס ומשום גט ישן המם דקאי אההיא דהרי זה גיטך כל זמן שאעבור מנגד פניך שלשים יום ואם לא באמי מכאן עד י"ב חדש כיון דאם בא בלא שום ייחוד בטל הגט ואומר ר"ת דשמא פיים דהכא שוריש פרק כל הגט (לקמן דף כט:) רוצה לומר שמא פיים וביטל ואמר גט שנחתי בטל הוא ומיירי הכא כשאמר להם לחתום מכאן עד עשרה ימים או לאלחר והם לא חתמו עד עשרה ימים ובשעת החתימה לא היה הבעל שם ולהכי חיישינן שמא פייס וביטל שליחותם ושלא מדעתו חתמו אבל אם אחר עשרה ימים צוה להם לחתום כשר דאפילו בטל הגט קודם הא קיימא לן כרב נחמן דאמר בריש השולח (לקמן דף לב:) דחוזר ומגרש בו ומיהו אההיא דאם לא באתי אינו רולה לומר שמא פיים ובטל את הגט בדיבור דכיון דאמר מעכשיו אם לא באתי ולא בא הוי גט מעכשיו אע"ג דבטלו אח"כ אלא נתפיים ובא קאמר ומחוך כך בטל הגט ואין מזכיר הפיום אלא משום שע"י שנחפיים חוזר לו ובא ומשני באומר נאמנת עלי לומר שלא באתי שאפילו באתי אם היא תאמר שלא באתי יהא גט ועל פי׳ הקונטרס קשה דמאי משני דאע"ג דאמר נאמנת עלי לומר שלא באתי אצלה אנן חיישינן ולא מהימנינן שליה ומיהו גם על פי׳ ר״ת קשה אההיא דכל זמן שאעבור (4) נגד פניך ל׳ יום דמשני באומר נאמנת עלי לומר שלא באחי מ"מ ניחוש שמא בטל את הגט דכיון דלא אמר מעכשיו ואין הגט חל עד שיעבור מנגד פניה ל' יום ואם בחוך כך בטלו לא הוי גט ונראה לר"י דלא חיישינן לשמא פייס אלא חיישינן משום לעז בעלמא שיוציא הבעל לעז שבטל את הגט והשתא משני שפיר באומר נאמנת כו־ דכיון שהאמינה עליו שוב לא יוציא לעז דכסיפא ליה מלחא והשתא משני שפיר גם לפי׳ הקונטרס וכן משמע התם מתוך פירושו נלקמן עו: ז דלא הוי אלא לעז שהזכיר בדברי המקשה ערעורו של בעל: **רארבך מכאן עד עשרה ימים.** ובמעמד כולן כדאמרינן בפ' קמא (לעיל י:) דעדי הגט אין חוממין זה בלא זה: **אר נמי בגון שנמצא אחר מהן** קרוב או פסוא. דאמרי' (ממח דף ו.) דשיילינן להו למיחזי אחימו או לאסהודי אמיתו הכא לא שייל דפשיטא דחתמו לדעת הגעלים: אמרי דה פסוד דאתי לאיחלופי (כ) בקיום שמרות דעלמא. וא״ת מאי שנא מגט מקושר דאמר לקמן בסוף הזורק (דף פב.) אי בעי חתים קרוב בין בתחילה בין באמלע בין בסוף וי"ל דשאני גט מקושר דעדיו שלשה ושנים מהן הכשרין חתותין עליו לשם עדות הלכך לא אתי לאיחלופי אבל הכא שאין לריך כי אם שנים משום עדות יאמרו דשנים הראשונים ודאי הם לשם עדות ואתי לאיחלופי אבל קשה דאמר חזקיה מלאוהו בקרובים כשר ומשמע בהדיא בפ' המגרש (לקמן פו:) דמילתיה דחזקיה גבי מילוי שני שיטין שהרחיק מן הכתב איתמר ואומר ר"ת כיון דעדי הגט אין חותמין זה בלא זה סברי שהראשונים הם עיקר עדות לפי שחתמו הראשונים לפני כל העדים חלל התם בשאר שטרות כשרואים שקרובים חתומין תחילה יאמרו אותם שמנאו תחילה החתימו תחילה או " אחרי כן חתמו" למילוי"א ואור"ת דאפילו מאן דפסיל הכא לא פסיל אלא בתחילה אבל באמנע וסוף כשר דכיון דלא הוי בתחילה לא אתי לאיחלופי והא דתניא בתוספתא ומייתי לה בריש גט פשוט (ב"ב דף קסב:) היו לו ארבעה וחמשה עדים חתומים על השטר ונמצאו שנים הראשונים קרובים או פסולים תתקיים העדות בשאר כך היא הגירסא בתוספתא אומר ר"ת דנקט שנים הראשונים לרבותא דאע"פ שנראה יותר שהם עיקר העדות יב וכ"ש אם נמלאו אמצעיים או אחרונים קרובים או פסולים מתקיים העדות בשאר ואין נראה לר"י דאי כשר בשטרות שנים קרובים בין בתחלה בין באמצע בין בסוף ניחוש דלמא אתי לקיומיה בשנים קרובים או בחד קרוב וחד כשר יג וליכא למימר דלעולם לא מקיים עד שיכירו כל החתימות שבשטר ואע"ג דבגט מקושר מקיימינן מכל חלתא דאית ביה התם משום דאטרחוה רבנן להחתים על כל קשר לא אטרחוה לקיים כולם אבל הכא דכמה דבעי מחתים בעי קיום בכולהו ד ההא אמרינן בגט פשוט שוה לא שנו אלא בין העדים לכתב אבל בין העדים לאשרתא אפי׳ הרחיק שיטה אחת פסול ופריך בין העדים לכתב נמי ליחוש דלמא כתב הוא ועדיו בשיטה אחת ואמר לרבות בעדים הוא דעבדי ומשני כל כי ה"ג אין מקיימין אותו מעדים של מטה אלא מעדים של מעלה משמע דבעלמא מכל חרי דאית ביה מקיימין ואי™ הוה לריך לקיים כל החתימות לא הוה פריך מידי וחזר בו ר״ת ומפרש כמו שמפרש בהלכות גדולות דדוקא נקט בברייתא שנים הראשונים קרובים כו∕ ™ דתלינן דחתמו לכבוד או למילוי™ לכך תתקיים העדות בשאר אבל נמצא מן האמצעיים או מן האחרונים קרוב או פסול עדותו בטאה דודאי לשם עדות חתמו יש והכי קאמר בגט פשוט (ב"ב דף קסג:) כל כי האי גוונא אין מקיימים מעדים של מטה אלא מעדים של מעלה אבל בעלמא אדרבה הוי איפכא דאין מקיימין מעדים שלמעלה אלא מעדים של מטה ומאן דמכשיר הכא לא מכשיר אלא בתחילה אבל בסוף פסול לכולי עלמא וא״ת למאן דאמר משום עדים דדעת בעל השטר להחתים משום עדים והם חותמים לפי דעתו אמאי תלינן בשאר שטרות שחתמו למילוי לישיילינהו כי היכי דשיילינן התם למיחזי אחיתו כו′ ואמר רבינו תם דשאני שטר דעדים החתומים נעשה כמו שנחקרה עדותם בב״ד כ:

לחתום וכי מפיים נמי ליכא קלא אבל כשכבר חתמו כל העדים בגט ומזומו לינתן אין רגיל להתפיים וכשחוזר ומתפיים הכל מרגישין אבל קשה דבפ׳ כל הגט (לקמן דף כט:) גבי ההוא דשדר גיטא לדביתהו ואמר ליה לשליח לא תיתביה ניהלה עד תלתין יומין פריך עלה וניחוש שמא פיים א וכן אההיא אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש ובקונט" פי׳ שם דבשולח גט ממדינת הים ב ליכח למיחש שמא פיים דמימר אמר הבעל השליח קדמני וכבר הגיע גט לידה ולא עקר נפשיה מספיקא אבל מהמשליש גט לאשתו ג קשה וגם לר׳ יוחנן דהכא ונראה לר"ת דבהמשליש שהוא עמה בעיר ואינו הולך משם מסתמא מחמת קטטה מגרש ומה שהובע זמן בנתינת הגט ללעורה

ב בכנת האחותבות בייניא הוה רב התם ולא אמר להו ולא מידי לימא כשמואל סבירא ליה לא עסוקין באותו ענין היו דתניא א״ר אלעזר בר צדוק ל״ש אלא שאין עסוקים באותו ענין אבל עסוקים באותו ענין אפילו בשאר . שמרוח ומי כשר והלכחא ב"ד דמיא ואע"ג שקדמה כתיבתה לחתימת' כשרה: ור"ש מכשיר מ"ט דר"ש קסבר כיון דנתן עיניו יוטב. לגרשה שוב אין לו פירות. פי' והלכך המוקדם כשר דמשעת כתיבת הגט אע״פ שלא חתמו הפסיד הפירות ואי טרפא משעת כתיבה בדין טרפא: אר"ל לא . הכשיר ר״ש אלא לאלתר הכשיר ד ש אלא לאלוו אבל מיכן ועד י' ימים לא חיישינן שמא פייס. פי' . שמא יתפיים עמה ואינו הפירות דאימתי אמרינן . משעה שנתז עיניו לגרשה מתחרט וגמר ומגרש אבל את מחחרט ואיוו רוצה אם מתחוט ואינו וזצה לגרש לא הפסיד הפירות ואם נמלך עוד וגירשה רגט זה לא הפסיד הפירוח זה הגט פסול דאתיא ידעו שנתפייס עמה וחזרו הפירות לבעל ור׳ יוחנז אפילו מיכן ועד [אם] איתא ימים דפייס קלא אית לה למילתא. פי׳ שהשכנים יודעים התגר והקטטה . לאשתו איש והלכך ליכא למיחש דאי שנתפייסו ואח"כ ידעי למיטרף לקוחות מזמן . כתיבת הגט אמרי׳ לה הבא ראיה אימת מטא גיטה לידך ואע״פ שר׳ יוחנן ור״ל פרשו דברי ר״ש ורבים הלכה כרבים ולא הפסיד בעל הפירות עד דפרשי מילתיה דר"ש לא מכרי כוחיה דר"ל אמר כתיבה ור' יוחנן אמר משעת נתינה: איתמר אמר ר' יוחנן אמר שנים משום עדים וכולן משום תנאי ור״ל אמר כולן משום עדים ה״ד אילימא דלא אמר להו כולכם והתנז לאשתי אחד כותבו ושנים חותמין אלא דאמר להו כולכם ותנן לקמן בפ׳ התקבל אמר לעשרה כתבו גט לאשתי א' כותב ושנים חותמין. כולכם כתובו

אחד כותב וכולן חותמין.

לפיכך אם מת א' מהן הרי הגט בטל מאי בינייהו

א"ב דחתים תרי מינייהו ביומיה ואידך מכאן ועד י׳ ימים מאן דאמר משום תנאי כשר ומ״ד משום עדים פסול אי נמי כגון שנמצא א׳ מהן קרוב או בו היו היה ין כנסון רבו. פסו למיד משום תואי כשר נמיד משום עדים פסול וקייל היל ורי יותנן הלכה כרי יותנן משום קייל כרי יותנן שמשר קייל קרוב או פסול בעי מחתם בתחלה קרוב או פסול מאי. אמרי לה כשר ואמרי לה פסול אמרי לה כשר דמשום תנאי הוא ואמרי לה פסול דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרא דעלמא פי׳ כשיראו שהקרוב [און הפסול חותם תחלה יבואו להכשירו בשאר